

DAVOR DIJANOVIĆ

Davor Dijanović
Razgovor s Ladislavom Ilčićem

Ladislav Ilčić, hrvatski je akademski glazbenik (violinist), dopredsjednik političke stranke Hrvatski suverenisti i udruge Grozd - Glas roditelja za djecu. Rođen je u Varaždinu 4. kolovoza 1970. godine. Diplomirao je na Glazbenoj akademiji u Zagrebu, na kojoj je kasnije završio i poslijediplomski studij. Zaposlen je u Simfonijskom orkestru HRT-a, a stalni je član i Varaždinskoga komornog orkestra. Član je nekoliko glazbeničkih stručnih udruga te u nekoliko mandata i član Umjetničkog vijeća Simfonijskoga orkestra HRT-a. Jedan je od osnivača, a od 2008. godine i predsjednik udruge Grozd - Glas roditelja za djecu, koja se zalaže za unapređivanje kvalitete odgoja djece i poboljšanja položaja obitelji u suvremenom društvu. Jedan je od podupiratelja građanske inicijative U ime obitelji, koja je prikupila 749,316 potpisa građana za raspisivanje referenduma o ustavnom definiranju braka. Predsjednik je stranke Hrast - Pokret za uspješnu Hrvatsku koji okuplja političke stranke, građanske

udruge i pojedince tradicionalno, konzervativno, nacionalno i demokršćanski usmjerene. Bio je nositelj liste Hrasta na prvim hrvatskim izborima za Europski parlament 2013. Iste godine bio je i kandidat Hrasta na izborima za gradonačelnika Varaždina na kojima je osvojio četvrto mjesto sa 7,89% glasova. Predsjednik je Odbora za prosvjetu, zdravstvo i socijalnu skrb u Gradskom vijeću Varaždina.

1. Početkom listopada održani su opći izbori u Bosni i Hercegovini. Kako općenito komentirate rezultate izbora? Je li ishod zapravo očekivan?

Važno je prvo reći da je trebalo više od 20 dana za prebrojavanje glasova na svim biračkim mjestima, što upućuje na moguće velike nepravilnosti. Izgleda da su neki članovi biračkih odbora glasovali umjesto birača koji nisu izašli na izbore, a jedan je čak sebe više puta potpisao umjesto birača za koje je glasovao.

Izbor Željka Komšića za hrvatskog predstavnika u Predsjedništvu je bio očekivan, s obzirom na veliku podršku Bošnjaka i prevladavajući antihrvatski sentiment među Bošnjacima. On je u sredinama gdje žive Hrvati dobio manje od 1% glasova. Ne zanima me kako se on po nacionalnosti izjašnjava, niti njegova krvna zrnca. On je izabran glasovima Bošnjaka i stoga samo njih može predstavljati.

Izbor Bećirovića umjesto Izetbegovića je svojevrсно iznenađenje, no i donekle dobra vijest za Hrvate, jer će za četiri godine SDA trebati animirati sve svoje birače za svojeg kandidata, pa se neće moći angažirati u izboru za hrvatskog člana Predsjedništva. Osim toga, Komšić se sljedeći put neće moći kandidirati.

2. Imate li dojam da je bošnjačko sudjelovanje u pregovorima o promjeni izbornog zakona Bosne i Hercegovine bilo samo kupovanje vremena? Je li bošnjački strateški cilj zapravo stvaranje unitarne Bosne i Hercegovine u kojoj će Hrvati biti svedeni na status nacionalne manjine?

Jasno je da bošnjački predstavnici nisu željeli promijeniti izborni zakon jer im sadašnji, u kojem oni mogu birati „hrvatske predstavnike”, odgovara. No, tu je veliku pogr-

ješku napravila i Europska komisija. To sam rekao i Vassilisu Maragosu, voditelju EU ureda za BiH - Europska komisija nije smjela potvrditi da će se izbori održati i u slučaju ne-donošenja novog izbornog zakona. Kada su predstavnici Komisije rekli da će izbora svakako biti, bošnjačkim predstavnicima je laknulo - nakon toga su samo kupovali vrijeme. Stvaranje unitarne BiH otvoreni je cilj svih bošnjačkih stranaka.

3. Kako gledate na činjenicu da je visoki predstavnik Christian Schmidt u izbornoj noći nametnuo promjene izbornog zakona koje će bolje zaštititi hrvatske interese u Domu naroda?

Važna je to odluka zbog koje Hrvati neće pasti u još lošiji položaj nego su bili do sada. No, ta im odluka neće donijeti niti bolji položaj. Schmidt, donošenjem te odluke u izbornoj noći, nije utjecao na izborni proces, a prosvjedi nakon izbora očito neće promijeniti tu odluku. No, Schmidtova odluka još uvijek ne ispunjava presudu „Ljubić”, jer Bošnjaci i dalje mogu nametati hrvatskoga člana Predsjedništva.

4. Bošnjaci svoje interese na inozemnim adresama nastoje ostvariti kroz promicanje tzv. građanskog modela. Je li realno da na važnim međunarodnim adresama ne znaju što u praksi znači građanski model u višenacionalnoj državi, ili je jačanje bošnjačkog faktora u skladu s politikama Berlina, Washingtona itd.? Ima li Hrvatska uopće potencijalne saveznike?

Bošnjaci se, osim na simpatizere islama, oslanjaju i na dvije važne međunarodne poluge. Prva je snažna želja zelenih i općenito globalističke ljevice da se na razini Europe izbrišu svi nacionalni identiteti i da svi postanemo amorfná masa „europskih građana”. Na tom putu im dobro dođe BiH kao pokazatelj da se brisanjem nacionalnih identiteta rješava i problem nacionalizama. U tome su samo 1,5% realni, a 98,5% nerealni jer se na zadnjem popisu stanovništva, suprotno željama europske ljevice, čak 98,5% stanovnika BiH ponovno izjasnilo pripadnicima jednoga od konstitutivnih naroda, a ne kao Bosanci ili Hercegovci. Druga su poluga na koju računa bošn-

jački lobi partikularni interesi velikih sila i njihovi međusobni odnosi koji se često sukobljavaju, ali i susreću u jugoistočnoj Europi. Političkom i sigurnosnom situacijom ovdje često se trguje među velikima, a u toj trgovini Hrvati do sada nisu dobro prolazili. No, kao što smo vidjeli u izbornoj noći nakon Schmidtove intervencije, sve se to u trenutku promijeni i voda krene na tuđi mlin. BiH zato više ne smije biti međunarodni protektorat i moramo težiti uspostavi trajnih pravednih odnosa među konstitutivnim narodima. Kada spominjete Berlin i Washington, samo bih htio reći kako uvijek ključnu riječ ima Washington. A Hrvatska može imati saveznike u svima koji žele stabilnost i napredak Europe.

5. Vi često ističete primjer Europskog parlamenta u kojemu se zastupljenost ne temelji isključivo na veličini država i broju stanovnika. Možete li to detaljnije objasniti?

Često s bošnjačke strane čujemo kako je jedini pravedan i europski model „jedan čovjek, jedan glas”. Imam za njih lošu vijest. U samom Europskom parlamentu Njemačka, koja ima oko 83 milijuna stanovnika, ima 96 zastupnika, što znači da svaki zastupnik predstavlja oko 865 000 stanovnika. Malta ima manje od 500 000 stanovnika, što znači kako bi prema sustavu „jedan čovjek, jedan glas” smjela imati najviše jednog zastupnika, a ima ih šest. Dakle sama Europska unija prepoznaje važnost stvaranja pravednog odnosa među narodima, kako veći narodi ne bi „progutali” one manje. Stoga je koncept BiH s tri ravnopravna konstitutivna naroda potpuno u skladu s europskim normama, a ideja unitarne BiH protuustavna i suprotna Daytonskom i Washingtonskom sporazumu.

6. Koliko je današnjem položaju Hrvata u BiH pridonijela ranija neaktivnost hrvatske države, nedostatak lobiranja, ali i otvoreno protuhrvatski postupci Stjepana Mesića?

Nažalost, iako je Hrvatska već devet godina članica EU, vrlo često se teško nosi sa snažnim bošnjačkim lobijem. To je rezultat pasivnosti i neučinkovitosti hrvatske vanjske politike. HDZ je vjerovao da će se ulaskom u NATO i EU svi naši problemi „preko noći” riješiti. To se nije dogodilo. Morali smo, unutar EP, zagrnuti rukave i krenuti popravljati godinama zapostavljeno hrvatsko pitanje u BiH. Bošnjaci su pak, pa donekle i Srbi, svih tih godina pažljivo gradili svoj narativ unutar EU ustanova i u američkom Kongresu, za razliku od većine naših predstavnika u ovim tijelima. U svemu tome imali smo i razdoblje katastrofalne politike Stjepana Mesića i drugih političara koji su otvoreno radili protiv hrvatskih interesa. Tu je štetu teško, skoro i nemoguće izmjeriti.

7. Hrvatski će interesi biti bolje zaštićeni u Domu naroda, no i dalje ostaje problem hrvatske nezastupljenosti u Predsjedništvu BiH. Kolokvijalno se govori o „slučaju Komšić”. Što Hrvatska uopće može učiniti kako bi spriječila isti scenarij za četiri godine? Treba li više lobirati na međunarodnoj razini?

Dragan Čović, predsjednik HDZ-a BiH rekao je da će to pitanje riješiti do izbora 2026. godine. On, kao predsjednik najjače hrvatske stranke, ima najveću mogućnost, pa i odgovornost doći do toga.

No, vezano za to, gajim i jednu skepsu. Naime, tako dugo dok su Hrvati u ovako lošem položaju, postoji jedan efekt koji se u politici naziva „držanjem uza stijeg” - Hrvati su primorani držati se zajedno, uz jednog kandidata, uglavnom i uz jednu stranku, a to je najjača stranka - HDZ, kako bi se suprotstavili ugrozi od Bošnjaka. Ako i kada se položaj Hrvata popravi, taj će efekt nestati i HDZ će dobivati znatno manje glasova, a to znači i puno manje poslova i sinekura. Postoji opravdana bojazan kako neki članovi HDZ-a BiH važu između tog svojega osobnog interesa i interesa

hrvatskoga naroda. Ako ne postoji mogućnost kažnjavanja te sebičnosti političara na izborima, ponovno zbog te potrebe za hrvatskim zajedništvom, teško će doći do promjene na bolje.

Što se tiče lobiranja na međunarodnoj razini, postoje velike mogućnosti za nas Hrvate. Mi jesmo i trebamo ostati čimbenikom stabilnosti. Vezanost Bošnjaka za Tursku koja reketari EU, prijeteći kako će pustiti novi val izbjeglica, a pogotovo vezanost Srba za Rusiju, sigurno nije draga našim ključnim euroatlantskim partnerima.

8. Vi ste u Mostar doveli veliki broj europarlamentarnih zastupnika iz grupacije Europski konzervativci i reformisti. Koliko ste kod njih uspjeli pobuditi interes za položaj hrvatskog naroda u BiH?

Da, prema riječima naših domaćina u Mostaru, predstavnika Hrvatske republikanske stranke, izaslanstvo ECR-a od 5 europarlamentaraca je najbrojnije izaslanstvo iz ove parlamentarne ustanove koja je ikada posjetila Mostar. Među njima su bili Poljaci, članovi vladajuće stranke PIS, član Fratelli d'Italia, stranke koja je sada vladajuća u Italiji i član stranke Vox, druge najjače španjolske stranke.

Mnogi članovi ECR-a su do tada znali malo o BiH, a sada izrazito lobiraju za pravedno rješenje u svojim zemljama i u Europskom parlamentu. Važno je bilo to što sam im pojasnio kako BiH povijesno ima sličnosti s Belgijom koju oni puno bolje poznaju, u tome kako obje zemlje povijesno imaju više konstitutivnih naroda. Također, s velikim su zanimanjem prihvatili moje argumente o tome kako srpski separatizam jača jačanjem bošnjačkog unitarizma i obratno, jer Srbi kao razlog separatizma navode opasnost u tome da im Bošnjaci unitarizmom ugroze njihov nacionalni identitet. Kolege iz Europskog parlamenta jasno vide mogućnost ruskog pomicanja fokusa javnosti s Ukrajine i proširivanja nestabilnosti na ovaj dio Europe, i zato su prihvatili moje argumente o tome da jedino pravedan odnos među narodima u BiH može donijeti stabilnost u ovom dijelu Europe.

9. Imate li dojam da se barem odnos prema položaju Hrvata u BiH ipak bitno popravio posljednjih godina? Čini se da je na političkoj sceni – ako zanemarimo nekoliko marginalnih pojava – stvoren konsenzus oko toga da je položaj Hrvata u BiH ključno pitanje hrvatske vanjske politike.

Mislim da je stanje sigurno bolje nego prije 10, a kamo li 15 ili 20 godina. Početkom 2000-ih godina svjedočili smo antagonizmu pa i šovinizmu unutar hrvatskoga javnog prostora prema bosanskohercegovačkim Hrvatima, a koje su neki poticali zbog vlastitog političkog interesa, kao u slučaju Stjepana Mesića. Danas konsenzus u vezi hrvatskog pitanja u BiH postoji na najrelevantnijim razinama. U Saboru gotovo sve političke stranke, izuzevši „Možemo”, dijele stav kako je krajnje vrijeme da se Hrvatima u BiH konačno pomogne na primjeren način. Svjesni su kako se ne radi samo o opstanku dijela našeg naroda u BiH, već je ovo pitanje ukupne geostrateške budućnosti same Republike Hrvatske. U tom smislu, premda djeluju s dijametralno suprotnih političkih točaka, važan je angažman kako predsjednika Vlade RH, tako i Predsjednika države. Ni najmanje ne podržavam svadalački način na koji to čine, ali držanjem ove teme kao ključne u fokusu svojega javnog djelovanja, učinili su mnogo za promociju čitave problematike. I upravo to je najvažnije, jer smo u prošlosti imali mlak pristup čelnih političara naše države u vezi ovog pitanja.

10. Koji instrumenti uopće ostaju Hrvatskoj na raspolaganju da se za četiri godine popravi položaj Hrvata u BiH? Treba li se zalagati za treći entitet?

Da, držim da je potreban administrativno-teritorijalni preustroj Federacije BiH. Deset kantona i toliko vlada te pripadajući administrativni mehanizam nema budućnost i zapravo „proždire” perspektivu mladih ljudi u tom entitetu. Takva količina administracije je fantastična za razvoj korupcije i na takav način BiH ne može napredovati. Osim toga, neriješeni teritorijalni odnosi potiču netrpeljivost među narodima, a riješeni odnosi oslobađaju otvorenost prema drugima. Pogledajte Usoru - ona je primjer dobrog rješenja. Potrebno je, dakle, smanjiti broj kantona na dva ili tri te smanjiti

administrativno tijelo. Drugo, treba jačati demokraciju jer će to jačati povjerenje i uključenost ljudi u društveno-političke procese. Tu prvenstveno mislim na izbore. Ne možemo očekivati demokratski razvoj BiH ako su izbori tako nedemokratski. Osim promjene izbornog zakona koji će jamčiti legitimno predstavljanje konstitutivnih naroda, potrebno je i povećanje tehničkih sredstava poput uvođenja otiska prsta. Hrvatski birači trebaju slobodno glasati za najbolje kandidate i trebaju kažnjavati korumpirane, a ne da potreba za zajedništvom zasjeni ove jako važne kriterije. Ja sam na ovim izborima otvoreno podržao kandidate Hrvatske republikanske stranke jer hrabro nude odlična rješenja i nisu vođeni osobnim interesima i korupcijom. I treće, iznad svega, treba misliti na demografiju jer je to dugoročno najjača politika. Zadržavanje i razvoj Hrvata u BiH je jako važan strateški cilj i Hrvatske. Hrvatska bi trebala iznaći način za plaćanje dječjih doplataka Hrvatima u BiH, pomoći im u korištenju EU fondova, pogotovo kroz projekte prekogranične suradnje koji će tamošnjim Hrvatima osigurati radna mjesta i egzistenciju. I, s obzirom da su pronatalitetna i demografska politika prvenstveno vrijednosne politike, svakako ne smijemo zaboraviti katoličku vjeru koja se povijesno pokazala kao ključan dio identiteta, otpornosti i napretka hrvatskoga naroda.

